Al-Islam.org
Ahlul Bayt Digital Islamic Library Project
Published on *Al-Islam.org* (https://www.al-islam.org)

5) Kusuluhisha

Mwenyezi Mungu Mwenye hekma, amesema: **"Na ikiwa pande mbili za waumini zitakuwa katika ugomvi, rejesheni amani baina ya pande mbili hizo."** (*Suratul Hujurat*; 49: 9)

Imam Sadiq (a.s) anasema:

"Kupatanisha baina ya watu wawili (wanaozozana) ni bora zaidi kwangu kuliko kutoa dinari mbili katika sadaka."1

Maelezo Mafupi:

Moja ya matendo ya wajibu yanyotuwajibikia ni kuzikagua na kuzireke- bisha roho zetu. Mpaka mtu atakapojirekebisha yeye mwenyewe ndipo atakapoweza kuleta marekebisho kwa wengine. Kujaribu au kufanikiwa kuleta usuluhishi baina ya ndugu katika imani, ndugu, au majirani, ni jambo linalopendwa sana na Mwenyezi Mungu.

Kwa lengo la kuimarisha umoja na maelewano badala ya utengano na mifarakano ni muhimu kufanya kila jitihada kuleta suluhu. Kwa kweli katika baadhi ya kesi, huruhusiwa (hata) kutumia uongo mweupe. Wakati mwingine hufikia hata kuwa wajibu ili chuki ife na faraka iishe.

1. Utaratibu Wa Kusuluhisha

Wakati fulani, enzi za Imam Sadiq (a.s), Abu Hanifa, mtawala wa Hajjaaj, alikuwa na ugomvi na mkwe juu ya urithi. Mufadhal Ibn U'mar Kufi, mmoja wa masahaba wa karibu wa Imam Sadiq (a.s) alipita kwenye ugomvi huo. Aliposikia mabishano hayo alisimama na kusema kuwaambia hao wanaume wawili: "Twendeni nyumbani kwangu." Walifanya kama alivyoomba. Walipofika nyumbani aliingia ndani na muda mfupi baadaye alitoka na mfuko wenye dirhamu mia nne alizowapatia (hao) watu wawili na akawasuluhisha. Kisha akaeleza: "Hizi sio fedha zangu bali ni za Imam Sadiq (a.s). Alinielekeza: "Wakati wowote utakapoona shia wetu wawili wakizozana juu ya fedha, wapatie fedha hizi na wasuluhishe."

2. Uchukue Tahadhari Katika Usuluhishi

Abdat Malik amesema: Ulizuka mzozo baina ya Imam Baqir (a.s) na baad– hi ya watoto wa Imam Hasan (a.s). Nilimwendea Imam na nikamuomba niingilie katika jambo hilo ili niwasuluhishe, lakini Imam (a.s) alishauri: “Usiseme neno katika mzozo huu kwani tatizo letu ni kama lile la mzee kutoka katika Bani Israel, aliyekuwa na mabinti wawili. Mmoja wao ali– olewa na mkulima wakati mwingine aliolewa na mfanyakazi. Wakati fulani aliamua kuwatembelea. Kwanza alimtembelea binti yake aliyekuwa mke wa mkulima na alipofika katika nyumba yake, aliuliza juu ya afya yake, binti alisema: “Baba mpendwa, mume wangu amelima eneo kubwa la ardhi na kama mvua ingenyesha tungekuwa ni matajiri wakubwa katika Bani Israil yote.” Kisha alipokwenda kwenye nyumba ya binti mwingine, ambaye mume wake alikuwa ni mfanyakazi, aliuliza juu ya afya yake. Binti alisema “Baba mpendwa, mume wangu amefinyanga vyungu kwa kiasi kikubwa na kama Mwenyezi Mungu angezuia mvua mpaka vyungu vikauke, tungekuwa matajiri kuliko Bani Israil wote.” Alipoondoka kuto– ka kwenye nyumba ya binti yake wa pili, aliomba: “Ewe Mungu! Fanya kama unavyoona inafaa, kwani katika hali hii, siwezi kumuombea yeyote kati yao.”

Kisha Imam akamniambia, “Wewe pia huwezi kuingilia katika jambo hili. Kuwa mwanagalifu, usije ukaonyesha utovu wa nidhamu kati– ka upande mmojawapo. Jukumu lako kwetu, kwa ababu ya uhusiano wetu na Mtukufu Mtume, ni kututendea tofauti na kwa heshima.” 2

3. Malipo Ya Usuluhishi

Fudhail ibn A’yyadh amesema: Mtu mwenye sononeko la moyo alichukua kamba ambayo mke wake alikuwa ameisokota kwenda kuiuza sokoni ili kujinusuru yeye mwenyewe na familia yake kutokana na njaa. Baada ya kuiuza kwa dirhamu moja, alikusudia kununua mkate alipokutana na watu wawili wakigombana na kurushiana makonde kwa sababu ya dirhamu moja. Mtu (yule) alisogea mbele akawapa dirhamu moja na kusuluhisha baina yao. Kwa mara nyingine tena, akiwa hana kitu mkononi, alikwenda nyumbani na kusimulia tukio zima kwa mkewe. Mkewe alifurahi kwa mwenendo wake. Alitafuta ndani ya nyumba, akapata gauni kuukuu ambayo alimkabidhi mumewe, ili aiuze na kupata chakula.

Yule mtu alilipeleka gauni sokoni lakini hapakuwa na mtu aliyekuwa tayari kulinunua. Alipotazama pembeni alimuona mtu mwenye samaki mikononi mwake. Alimwendea yule mtu na kusema, “Tubadilishane bidhaa. Nipe samaki wako nitakupa gauni langu.” Muuza samaki alikubali na yule mtu alirudi nyumbani na samaki. Mke wake alikuwa akijishughulisha na usafishaji wa samaki, wakati ghafla kitu cha thamani kilipotoka tumboni mwa samaki. Alimkadhi mumewe kitu hicho ili akakiuze sokoni. Mumewe alikiuza kwa bei nzuri sana na alirudi nyumbani lakini kabla hajaingia ndani mtu fukara alikuja kwenye mlango na kusema, “Nipeni kutokana na hivyo alivyokupeni Mwenyezi Mungu.” Mara tu mtu yule aliposikia wito ule, alileta fedha zote na akamtaka maskini achukue fedha anazotaka. Muombaji alichukua fedha kiasi na akaanza kuondoka. Lakini alikuwa ametembea hatua chache tu wakati aliporudi

na kusema: “Mimi sio masiki– ni. Nimetumwa na Mwenyezi Mungu na ninapaswa kukujulisha kuwa fedha ulizopata ni ujira wako kwa kuwasuluhisha watu wawili waliokuwa wakigombana.” 3

4. Mirza Jawad Agha Maliki

Juu ya mwanazuoni Mirza Jawad Adha Maliki (aliyekufa mwaka 1343A.H.), imerekodiwa kwamba katika hatua za awali za kutafuta utaka– so wa kiroho na baada ya kuwa amesoma chini ya mwalimu wake, mwanazuoni mkubwa Mulla Hasainquli Hamadani (aliyekufa mwaka 1311A.H.), kwa miaka miwili, alilalamika kwa mwalimu wake? “Katika kutafuta kwangu utakaso wa kiroho, bado sijaweza kupata kitu chochote”. “Jina lako ni nani?” aliuliza mwalimu. Akajibu “Wewe hunitambui mimi? Mimi ni Jawad Maliki Tabrizi.”

Hasainquli Hamadani aliuliza, “Je una uhusiano na familia fulani na fulani ya Maliki?” Mirza Jawad alikubali na kisha akaanza kuzungumza kwa kuwakosoa. “Wakati wowote utakapofika wa wewe kuwawekea viatu vyao mbele yao ili wavae, (ambacho unakiona ni kitendo duni na dhalili), mimi binafsi nitakuja kukuongoza,” alishauri Husainquli Hamadani.

Siku iliyofuata Mirza Jawad alipokwenda darasani alikaa nyuma ya wana– funzi wote na pole pole alianza kuzoea na kuwa na tabia ya kirafiki na wanafunzi wa familia ya Maliki wanaoishi Najaf. Iliendelea hivi mpaka ikafikia hatua ambapo alikuwa hata akiwawekea viatu mbele yao ili wavae. Ndugu wanaoishi Tibrizi walipolijua hili, chuki na faraka iliyokuwepo miongoni mwa wanafamilia hao, na amani ikaanzishwa miongoni mwao.

Baadaye Mirza Jawad alimwendea mwalimu wake, ambaye alimwambia, “Hakuna maelekezo mapya kwa ajili yako (Baada ya kuwasuluhisha wana ndugu wa familia ya Maliki). Endelea kufuata utaratibu huu wa sheria na nufaika kutokana nayo.

Neno la Mwandishi: Kwa bahati, kitabu Miftaah al–Falaah cha marhum Sheikh Bahaai ni kitabu bora kabisa cha kufuata.

Polepole Mirza aliendelea katika utafuaji wake. Alikuja katika Hauza ya Qum ambapo alianza kuwafundisha na kuwaongoza wanafunzi katika fani ya utakaso wa kiroho. Idadi kubwa ya watu, watu wa kawaida na wasomi walinufaika kutokana naye na mafundisho yake.

5. Ushauri Wa Waziri Wa Ma’mun

Wakati fulani, Ma’mun Khalifa wa ukoo wa Abbas alichukizwa na Ali Ibn Jahm Saami mshairi wa baraza, na akiwa katika shinikizo la hasira aliwaa– muru watumishi wake: “Muueni na mnyang’anyeni mali zake zote.”

Waziri wa Ma’mun, Ahmad Ibn Abi Dawood, katika njia ya kusuluhisha alimwendea na kuomba, “Ikiwa utamuua, mali zake tutamnyang’anya nani?” “Kutoka kwa warithi wake” alijibu Ma’mun. Ahmad

akasema, “Katika hali hiyo, khalifa hatokuwa amemnyang’anya mali zake (Ali) bali zile za warithi wake, kwani baada ya kifo chake, atakoma kuwa mmiliki wa mali zake. Na kuchukua mali ya mtu kwa sababu ya kumwadhibu mwingine ni kitendo cha dhulma, ambacho hakifai kwa wadhifa wa khalifa.”

Ma’mun akasema, “Vizuri, kama mambo yako hivi, basi mfunge gerezani, pokonya mali zake na kisha muue.”

Ahmad aliondoka, akamuweka Ali Ibn Jahm gerezani na akamshikilia akiwa hai mpaka hasira ya Ma’mun ilipokwisha. Ma’mun alimsamehe Ali Ibn Jahm na akamsifu waziri kwa mwenendo wake na akampandisha cheo na hadhi. (*Lataaif al-Tawaaif*, uk. 98)

---

1. Al-kafi, juz. 2, uk. 167
2. Daastan-ha Wa Panda-ha. Juz. 1 uk. 134, Raudhah al-Kafi, uk. 85.
3. Namunah-e-Ma’arif, Juz. 1, uk. 218, Farajun Ba’ad al-shiddah.

Source URL: https://www.al-islam.org/node/24979